

LUKIOKOULUTUKSEN OPISKELUHUOLLON OPETUSSUUNNITELMA

4.3 Opiskeluhoolto

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhooltoja toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona.

Lukion opiskeluhoollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluiden järjestämisestä vastaa oppilaitoksen sijaintikunta. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhooltoja toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensimmäinen vastuu opiskeluhoollon hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

4.3.1 Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman laatimisesta.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluhoollon hyvinvointia sekä opiskeluhoollon terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon lähtökohdaksi on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Toteuttamisessa otetaan huomioon sekä aikuistuvan nuoren itsenäisyyden tukeminen että huoltajien osallistuminen. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyö myös kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Kuntakohtainen

Opiskelijoita ja huoltajia kuullaan järjestyssääntöjen valmistelussa sekä koulukohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadinnassa. Huoltajien kuuleminen voi tapahtua esim. koulutoimikunnassa. Opiskelijoiden kuuleminen voi tapahtua oppilaskuntien välityksellä.

Koulut tiedottavat syyslukukauden alussa käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta. Koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa tiedottamisesta.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Kuntakohtainen

Terveydenhoitajan työaika on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Koulun on järjestettävä opiskelijalle mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskelijaterveydenhuoltoon. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Mikäli koulun opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan psykologi- tai kuraattoripalveluja hänen on otettava viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollisuus tehdä yhdessä, opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä antaa tiedon yhteydenotosta opiskelijalle. Opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä antaa tiedon

yhteydenotosta huoltajalle. Täysikäinen opiskelija voi kieltää tiedonannon huoltajalle. Myös alaikäinen voi painavasta syystä kieltää yhteydenoton huoltajaan. Tällöin työntekijä arvioi mikä on opiskelijan edun mukainen toimintatapa.

Opiskeluhooltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhooltoryhmien toiminta on osa opiskeluhoollon kokonaisuutta. Opiskeluhooltoryhmiä ovat 1) opiskeluhoollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä.

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki opiskeluhooltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi opiskeluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Kuntakohtainen

Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Ryhmän tehtävät:

- *Vastaa opiskeluhoollosta esikoulusta lukioon.*
- *Vastaa koulukohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä.*
- *Vastaa opiskeluhoollon suunnitelmien tarkistamisesta vuoden sisällä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisestä.*
- *Tarkistaa erityisen tuen oppilaiden päätösten ja asiakirjojen ajantasaisuuden.*
- *Opiskeluhoollon seutukunnallinen yhteistyö*
- *Perehtyy valtakunnallisiin opiskeluhoollon suuntauksiin ja ohjeisiin sekä tiedottaa tarvittavia toimijoita.*
- *Perehtyy kouluterveyskyselyn kuntakohtaisiin tuloksiin, tiedottaa sekä suunnittelee toimenpiteitä.*
- *Koulut voivat esittää toiveitaan opiskeluhooltoon liittyen opiskeluhoollon ohjausryhmälle.*

Opiskeluhoollon ohjausryhmään Siikajoen kunnassa kuuluvat:

- *sivistystoimenjohtaja, koollekutsuja*
- *erityisopetuksen koordinaattori, sihteeri*
- *koulukuraattori*
- *kouluterveydenhoitaja*
- *yläkoulun ja lukion rehtori*
- *esiopetuksesta ja alakoulusta vastaava rehtori*
- *lastensuojelun sosiaalityöntekijä*

- *opinto-ohjaaja*
- *varhaiskasvatusjohtaja.*

Tarvittaessa ryhmä voi kutsua asiantuntijoita.

Opiskeluhuollon ohjausryhmän kokoontuminen on syksyisin viikkojen 40-42 aikana. Muulloin ryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyys, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Kuntakohtainen

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä

Ryhmän tehtävät:

- *Koulukohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman päivittäminen lukuvuosittain syyslukukauden alussa (toimitettava kuntakohtaiseen opiskeluhoollon ohjausryhmään vko 40 mennessä).*
- *Koulussa tapahtuvan päihdekasvatustoiminnan suunnittelu yhteistyötahojen kanssa.*
- *Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi järjestettävät toimet.*
- *Kriisitoimintavalmiuden ylläpito.*
- *Kotien tiedottaminen käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista syyslukukauden alussa (Wilma tai syystiedote).*
- *Kouluterveyskyselyn koulukohtaisten tulosten käsittely, tiedottaminen ja toimenpiteiden suunnittelu.*

Ryhmän kokoonpano:

- *rehtori, puheenjohtaja*
- *koulukuraattori*
- *opinto-ohjaaja*
- *erityisopettajat*
- *kouluterveydenhoitaja*

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syys- ja kevätlukukauden alussa ja tarvittaessa.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä

ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Kuntakohtainen

Opiskelijan opiskeluhuollollisen tuen tarpeen käsittelyyn asiantuntijaryhmässä sekä ryhmän kokoonpanoon pyydetään opiskelijan lupa. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella luvalla asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus (Liite 3). Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,*
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,*
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,*
- asian aihe ja vireillepanija,*
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,*
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,*
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä*
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.*

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Opiskeluhoitorekisteri

Opiskeluhoitorekisteri muodostuu esim. lääkärin-, psykologin-, ym. lausunnoista, asiakirjoista, epikriiseistä ja LP- sekä opiskeluhoitokertomuslomakkeista. Yhteistyökumppaneiden palavereihin osallistuva koulun työntekijä pyytää luvan opiskelijalta liittää em. asiakirjat opiskeluhoitorekisteriin.

- Oppilas-/opiskeluhoitorekisteri ja rekisteriseloste (Liite 2) ovat kuntakohtaiset.*
- Koulujen rekisterit muodostavat opetuksen järjestäjän ylläpitämän rekisterin.*
- Rekisteriä säilytetään lukitussa kaapissa tai arkistossa.*
- Rekisteriä ylläpidetään paperisena.*
- Kaikkien rekisterissä olevien asiakirjojen säilytysaika on kymmenen vuotta lukion päättymisestä.*

Tiedonsiirto

- *Opiskeluhoiltorekisterin sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkumon kannalta, voidaan siirtää toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle vain opiskelijan suostumuksella. Aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä lupa.*
- *Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle.*
- *Kunnan alueella oppilaan siirtyessä lukioon oppilashuoltorekisteri siirtyy oppilaan mukana.*

4.3.2 Opiskeluhoiltosuunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhoillon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoiltoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskelijahuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoiltosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoiltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoiltosuunnitelmia.

Kuntakohtainen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on alueellinen (Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki), ja siitä käytetään nimitystä Lastensuojelusuunnitelma. Suunnitelman päivitystyö on käynnissä ja arvioitu valmistumisaika on syksyllä 2014. Lastensuojelusuunnitelma tuodaan kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi loppuvuoteen 2014 mennessä.

Koulutoimikunnissa huoltajat ja opiskelijat voivat osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmistelutyöhön.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinta

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset ja ohjeet oppilaitoskohtaisen opiskeluhoiltosuunnitelman laatimiseksi.

Opetussuunnitelma tulee opiskeluhoollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman laatiminen

Erillinen koulukohtainen lomake (Liite 1).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opiskeluhooltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Se on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Oppilaitoksen opiskelijakuntaa kuullaan ennen suunnitelman vahvistamista. Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut

Opiskeluhooltosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhooltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhooltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä
- opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhuollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan:

- toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi,
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi,
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi,
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt,
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa,
- terveystiedon ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö,
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen,
- esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa,
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen sekä
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa,
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

- a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma.

Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
- yhteistyö huoltajien kanssa,
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma.

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestäminen

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi:

- opiskeluhoillon palveluiden järjestäminen ja keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittavat yhteistyö
- asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen ja yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet,
- yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa,

- opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys,
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa,
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi sekä
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi jne.)

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoillon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa,
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä,
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoillon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhoillossa,
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä,
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhoillon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta,
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhoiltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoillon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Opiskeluhoiltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Suunnitelmassa esitetään seurattavat asiat, tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho. Tämän lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhoillon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Lähteet

Kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman (2011).

Lastensuojelulaki (417/2007).

Lukiolaki 1268/2013.

Nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden muutos/ Luku 4.3.
Opiskelijahuolto (www.oph.fi).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013).

Pelastuslaki (379/2011).

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011).

LIITTEET

Liite 1 Siikajoen lukion opiskeluhoitosuunnitelma

Liite 2 Oppilashuoltorekisteriseloste

Liite 3 Opiskeluhoitokertomuslomake

SIIKAJOEN LUKION OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä vuosittain syyslukukauden alussa. Opetushenkilöstölle opiskeluhooltosuunnitelma esitellään opettajainkokouksessa. Suunnitelmien tarkka sisältö määritellään valtakunnallisissa lukion opetussuunnitelman perusteissa luvussa 4.3.2. Koulu täydentää luvuittain taulukoihin tarvittavat tiedot. Lisäksi koulut päivittävät järjestyssäännöt sekä laaditaan poissaolojenseurantamalli, puuttumismalli päihteidenkäyttöön, suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.

Koulukohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut

Koulujen opiskeluhooltotyötä johtaa koulukohtainen opiskeluhooltotyöryhmä. Opiskelijat voivat hakeutua oma-aloitteisesti keskustelemaan koulukuraattorin tai koulupsykologin kanssa. He voivat ohjautua myös huoltajien, opettajan, kouluterveydenhoitajan tai muun henkilön suosittelemana. Tarvittaessa toimitaan yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden toimijoiden kanssa.

1.1. Käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut:

Opiskeluhooltopalvelut	arvio (h/vko)	tarve (h/vko)
Koulukuraattori		
Kouluterveydenhoitaja		
Koulupsykologi		
Koululääkäri		
Lastensuojelun sosiaalityö		
Erikoissairaanhoidon palvelut		

Kokonaistarpeen arvioinnissa hyödynnetään esim. kouluterveyskyselyn ja elämänlaatututkimuksen tuloksia.

1.2. Opiskeluhuollon työ- ja vastuunjako

Ryhmänohjaaja

- Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen koulukohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman mallin mukaan
- Yhteydenpito huoltajiin (vanhempainillat, puhelinkeskustelut, Wilma)
- Ohjaa opiskelijaa
- Jos opettajalla on huoli opiskelijan sosiaalisista tai psyykkisistä vaikeuksista hän ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, yhdessä opiskelijan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä niin opettaja antaa tiedon yhteydenotosta opiskelijalle.
- Osallistuminen tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Erytisopettaja

- Tiedonsiirto nivelvaiheissa
- Lausuntojen kirjoittaminen ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja varten
- Jos opettajalla on huoli opiskelijan sosiaalisista tai psyykkisistä vaikeuksista hän ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, yhdessä opiskelijan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä niin opettaja antaa tiedon yhteydenotosta opiskelijalle.
- Osallistuminen koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän ja tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan

Opinto-ohjaaja

- Tiedonsiirto ja yhteistyö nivelvaiheissa
- Ennaltaehkäisevä yhteisöllinen opiskeluhoito
- Osallistuminen koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän ja tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan

Rehtori

- Vastaa koulun opiskeluhoitotyöstä
- Vastaa koulun opiskeluhoitorekisterin ylläpidosta
- Johtaa koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintaa
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tarvittavat toimenpiteet resurssien riittävyyden takaamiseksi
- Kriisitilanteissa opiskeluhoollolisten toimenpiteiden käynnistäminen

Koulukuraattori

- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa
- Ohjaa tukea tarvitsevia eri palvelujen piiriin
- Osallistuminen nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuminen koulukohtaisen opiskeluhooltoryhmän sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan. Osallistuu opiskeluhoollon ohjausryhmään.

Koulupsykologi

- Tutkimukset ja testaukset, joita ei voida tehdä erityisopettajan ja kuraattorin toimesta.
- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tarvittavat lausunnot ylioppilaskirjoitusjärjestelyjä varten.
- Hoidon ja kuntoutuksen suunnittelu
- Konsultointi kouluille ja perheille

Kouluterveydenhuolto

- Ennaltaehkäisevä terveydenhoito
- Opiskelijan kokonaisyvinvoinnin asiantuntija
- Osallistuminen nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuminen koulukohtaisen opiskeluhooltoryhmän sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan. Opiskeluhoollon ohjausryhmään osallistuu kouluterveydenhuollon edustaja.

Perheneuvola ja Lasten ja nuorten psykiatrinen (LANU) -tiimi

- Kasvatus- ja perheneuvontaa
- Opiskelijan tutkimusta ja hoitoa
- Verkostoyhteistyö
- Osallistuminen tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä

- Osallistuminen kuntakohtaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän toimintaan ja tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tiedottaa ja ohjaa perheitä lastensuojelun palveluihin

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on koulussa tapahtuvan päihdekasvatustoiminnan ja kiusaamisen ennaltaehkäisyn suunnittelu yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat nuorisotoimi, seurakunta ja 4H. Kouluilla järjestetään erilaisia teemapäiviä liittyen päihdekasvatukseen. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syys- sekä kevätlukukauden alussa ja tarvittaessa.

Kunnan sisäisesti järjestämät koulukiinteistöjen tarkastuskierrokset tehdään vuosittain. Lisäksi tehdään tarkastukset pelastuslaitoksen toimesta lain mukaisesti. Työsuojelun puolesta toteutettava vaaratilannekartoitus tehdään tarpeen vaatiessa. Ensiapukoulutusta järjestetään vuosittain. Kiinteistöhoito ja henkilökunta kiinnittävät huomiota epäkohtiin. Tapaturmatilanteessa vastuussa oleva koulun aikuinen arvioi tilanteen ja on tarvittaessa yhteydessä terveydenhuoltoon sekä huoltajaan. Koulun terveystieteiden ja opiskelijaterveydenhuollon välillä tehdään yhteistyötä kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman mukaan.

Lukion opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan (liitteinä):

- Järjestyssäännöt, jotka tulee päivittää syyslukukauden 2014 alussa
- Poissaolojen seurantamalli
- Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön puuttumismalli
- Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
 - edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
 - yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
 - yhteistyö huoltajien kanssa,
 - yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
 - suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteis-työtahoille sekä
 - suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.
- Kriisisuunnitelma (toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa)
 - kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
 - johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
 - sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
 - psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,

- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteis-työtahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ensisijaisesti opiskelijan opiskeluhoollollisen tuen tarpeen käsittelyyn asiantuntijaryhmässä sekä ryhmän kokoonpanoon pyydetään opiskelijan lupa suullisesti. Jos asiantuntijaryhmään osallistuu koulun ulkopuolisia tahoja on lupa pyydettävä opiskelijalta kirjallisesti (opiskeluhoollotkertomus). Opiskeluhoollotrekisteriin arkistoidaan jokaisesta asiantuntijaryhmän kokouksesta opiskeluhoollotkertomuslomake. Rekisteriä säilytetään lukitussa kaapissa tai arkistossa ja sitä ylläpidetään paperisena.

Yhteistyötä koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa tehdään osana yhteisöllistä opiskeluhoolltoa, ja opiskelijakohtaisesti myös nuorisotoimen, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa.

Terveydenhuollon kanssa toimitaan yhteistyössä Kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman (2011) mukaan. Opetuksen järjestäjä sopii opiskelijan sairauden koulussa vaatimasta hoidosta, lääkityksestä ja erityisruokavalioista tapauskohtaisesti.

Osana opinto-ohjausta opiskelijoiden kanssa käydään ohjauskeskusteluja ja järjestetään oppilaitosvierailuja ja esittelyjä.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskelijoita ja huoltajia kuullaan (esim. koulutoimikunta, oppilaskunta) järjestyssääntöjen valmistelussa sekä koulukohtaisen opiskeluhoolltosuunnitelman laadinnassa. Koulukohtainen opiskeluhoolltoryhmä vastaa opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyötahojen asianmukaisesta tiedottamisesta. Koulu tiedottaa koteja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista sekä toimintatavoista syyslukukauden alussa wilman kautta tai erillisellä syystiedotteella.

Lukion kuvaus siitä, miten opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus huomioidaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Lukion opiskeluhoitosuunnitelma toimitetaan (vko 40 mennessä) opiskeluhoollon ohjausryhmään tarkistettavaksi ja arvioitavaksi.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun opiskeluhoollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille. Seurattavia asioita ovat esim. poissaolot, kiusaamistapaukset, tupakointi ja päihteidenkäyttö.

Lukion kuvaus opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamisesta ja seuraamisesta.

Siikajoen kunnassa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta vastaa opiskeluhoollon ohjausryhmä.